

in quibus eum Romanum pontificem nominabant, A et in præcipationem suæ sententiæ favorem suum et auxilium promittebant. Nos autem, licet tam manifeste jam præcipitasset ipse sententiam, ne tamen alicujus videremur arrogantia arguendi, tres de fratribus nostris per diversa maris terræque pericula Januam misimus, ut ad imperatorem, si securitatem habere possent, euntes coram eo et omnibus qui adessent, causam aperirent Ecclesiæ, atque ad viam rectam cum Dei adjutorio revocarent. Dum vero securitatem habere non possent, excutientes pulverem de pedibus suis, non invento filo pacis, ad partes alias migraverunt, et, ne prorsus abessent, qui veritatem ei et causæ meritum aperirent, et ne post tempus iniquitati ejus excusationis locus aliquis remaneret, adfuit Papiæ, et obsistere voluit præcipitiæ ejus venerabilis frater Wilhelmus Sancti Petri ad Vincula presbyter cardinalis. Ille autem in modum aspidis surdæ et obturantis aures suas (*Psal. LVII*) noluit intelligere, B ut bene ageret (*Psal. xxxv*), sed, ut ait propheta, cor suum posuit ut adamantem, ne audiret legem et verba quæ misit ei Deus a Spiritu sancto (*Zach. VII*). Quocirca, congregatis in sanctuarium Dei aliquantibus, ad exemplum Nabuchodonosor regis de statuæ deauratæ cœpit erectione tractare. Ubi cum episcopi de ore ipsorum schismaticorum electionis ordinem audivissent, electionem domini nostri submissa voce canonicam judicantes, et maledicta in illos plurime congerentes, unus post unum inventis occasionibus de ecclesia exire cœperunt. Quod imperator aspiciens, claudi jussit portas ecclesiæ, atque paucos, qui remanserant, nec plures, ut dicitis, Italicos quam sex aut septem, extrema discrimina eis et Ecclesiarum suarum destructiones intentans, ad inclinandum statuæ quam erexerat, cohortavit. Dominus itaque noster iniquitatem ipsius imperatoris, qui tam tyrannice sacrosanciam Romanam Ecclesiam conculcare molitus est, non videns diutius esse ferendam, de communi consilio nostro et aliorum plurimum eum cum abominationis idolo, quod erexit, in Coena Domini excommunicationis vinculo innodavit, et a corpore Christi, quod est Ecclesia, multis suis meritis exigentibus reddidit alienum. Hac de domini nostri electione, de intentione prædicti schismatici, de violentia et fraude imperatoris sub quadam brevitate tractatus transcurrimus, et, ne lædium legentibus faceremus, de pecunia, quam idem schismaticis senatoribus erogavit, qualiter postmodum a substitutis senatoribus

est oblata, et conclamantibus omnibus et blasphemantibus, pecunia Simoniaca publice in capitolium deportata, et qualiter de communi voce populi muri urbis exinde reperiantur, et de multis aliis quæ idem schismaticus abominanda commisit, supersedimus enarrare, quoniam quæ velut in foro rerum venalium gesta sunt, nobis etiam reticentibus non poterunt vos latere. In his autem et ambitionem illius et malam superbiam cognoscetes, nec in detestatione illorum nec in obedientia domini nostri et veneratione tepidi existetis, nisi forte, si aliquis ad rescindendam tunicam Domini (quod non credimus), statuerit laborandum.

De cætero itaque, fratres in Christo charissimi, videntes dominum nostrum quasi turrem Libani respicientem contra Damascum, et habentes prophetam verum, qui supremum locum in convivio non usurpat, sed, Domino cum ad educendum populum de Ægypto dirigente, humilitate Mosaica respondit, dicens: *Non sum eloquens ab heri et nudius tertius, et ex quo locutus es ad servum tuum, impeditioris et tardioris lingua factus sum (Exod. IV)*, una nobiscum in conservatione paternarum traditionum et defensione unitatis ecclesiasticæ permanete, et cum communem causam agentibus irremobiliter adhærete, nullum in humilitate nostra defectum penitus metuentes; ubi Dominum nostrum Christum, et voluntatum arbitrum, et largitorem gratiæ et rigatorem plantationis suæ, videtis, cum ipsemet dicat: *Omnis qui credit in me, non confundetur (Rom. IX)*; et alibi: *Qui confidit in homine, cito corrumpet; qui sperat in Domino, sublevaritur (Prov. XXIX)*. Profecto si dominum nostrum de hac vita (quod avertat Dominus!) vocari contigerit, nos incontinenti alium ad apostolatus erigeimus officium, non judicantes Ecclesiam immutatam, si de copia membrorum ipsius quatuor putridos dentes, qui exierunt a nobis, sed non erant de nobis (*I Joan. II*), superbiæ ventus excussit. Si vero alter duorum in secta illa deficeret, omnis quassatio incontinenti cessaret. Quocirca de illius ariditate certissimi, eam spem de domino nostro incunctanter habete, quam sacra Scriptura de talibus monet haberi, dicens: *Beatus homo qui confidit in Domino, et erit Dominus fiducia ejus (Jer. XVII)*. Et erit tanquam lignum quod transplantatur secus aquas (*Psal. I*), quod ad humorem mittit radices suas, et non imebit, cum venerit æstus. De illo autem id tenete quod a Domino dicitur: *Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus cælestis, eradicabitur (Math. XV)*.

NOTITIA DIPLOMATICA

In epistolas et privilegia Alexandri III Romani pontificis.

(Phil. JAFFÉ, *Regesta Rom. pont.*, p. 677.)

In Alexandri III bullis plerumque comparent Florentini Incarnationis anni, nonnunquam vulgares. Indictiones solent Cæsareæ inesse, quanquam Pontificiæ quoque leguntur aliquoties.

Sententia addita hæc est: VIAS TUAS, DOMINE, DEMONSTRA MIHI.

Testes subscripserunt:

Ep. Albauensis.	Galerius.	a 15 Oct.	1159 ad	6 Aug.	1177
	Henricus.	a 4 Mai.	1179 ad	8 Dec.	1179
Ostiensis	Hubaldus.	a 15 Oct.	1159 ad	13 Mai.	1181
Portuensis et S. Rufinæ	Bernardus	a 15 Oct.	1159 ad	22 Jun.	1176
	Guilielmus.	a 31 Dec.	1176 ad	5 Oct.	1177
	Theodinus.	a 4 Mai.	1179 ad	15 Mai.	1181
Prænestinus	Julius.	a 26 Febr.	1161 ad	30 Sept.	1161
	Manfredus.	a 29 Dec.	1176 ad	5 Oct.	1177
	Bernerodus.	a 4 Mai.	1179 ad	11 Jul.	1180
	Paulus	a 13 Jan.	1181 ad	22 Jul.	1181

Fp.	Sabinensis	Gregorius	a 9 Apr. 1161 ad 20 Sept. 1162	
	Moguntius archiepisc. Sabinensis episcopus	Conradus	a 18 Mart. 1166 ad 6 Aug. 1177	
	Salzburgensis ecclesie minister et Sabinensis episcopus	Conradus	a 10 Aug. 1177 ad 8 Apr. 1179	
	Iusculanus	Hugo	a 18 Mart. 1166 ad 8 Apr. 1167	
		Oddo	a 25 Dec. 1170 ad 9 Apr. 1171	
		Petrus	a 4 Mai. 1179 ad 27 Jul. 1179	
Pr. card. tit. S.	Anastasiae	Joannes	a 15 Oct. 1159 ad 21 Jun. 1179	
	basilicae XII Apostolorum	Ildebrandus	a 7 Nov. 1159 ad 26 Aug. 1177	
	S. Cæcilie	Manfredus	a 28 Sept. 1173 ad 31 Dec. 1176	
		Cinthius	a 1 Oct. 1178 ad 15 Mai. 1181	
	S. Chrysogoni	Bonadies	d. 19 Febr. 1160	
		Petrus	d. 26 Oct. 1173 ad 25 Apr. 1179	
	S. Clementis	Hugo	a 21 Dec. 1178 ad 13 Mai. 1181	
	S. Crucis in Jerusalem	Hubaldus	a 15 Oct. 1159 ad 9 Sept. 1170	
		Arduinus	a 1 Oct. 1178 ad 22 Jul. 1181	
	SS. Joannis et Pauli tit.			
	Pamachii	Joannes	a 7 Nov. 1159 ad 27 Mart. 1181	
	S. Laurentii in Damaso	Petrus	a 11 Nov. 1166 ad 17 Jul. 1174	
	S. Laurenti in Lucina	Albertus	a 15 Oct. 1159 ad 7 Febr. 1178	
	S. Marcelli	Mathæus	a 17 Jan. 1179 ad 13 Mai. 1181	
	S. Marci	Joannes	a 8 Febr. 1168 ad 13 Mai. 1181	
	S. Mariæ trans Tiberim tit. Calixti	Laborans	a 26 Febr. 1180 ad 22 Jul. 1181	
	SS. Nerei et Achillei	Henricus	a 8 Jul. 1162 ad 8 Apr. 1167	
	S. Petri ad Vincula	Guillelmus	a 22 Mai. 1162 ad 28 Nov. 1176	
	S. Priscæ	Astaldus	a 15 Oct. 1159 ad 26 Febr. 1161	
	S. Pudentianæ tit. Pastoris	Boso	a 18 Mart. 1166 ad 19 Mai. 1178	
	S. Sabinæ et archiepiscopus Mediolanensis	Galdinus	a 11 Nov. 1166 ad 5 Jan. 1167	
	Remensis archiepisc. tit. S. Sabinæ card.	Willelmus	a 8 Apr. 1179 ad 10 Apr. 1179	
	S. Stephani in Celio Monte	Vivianus	a 22 Nov. 1175 ad 17 Jul. 1181	
	S. Susannæ	Petrus	a 28 Sept. 1173 ad 22 Jul. 1181	
	S. Vitalis tit. Vestinæ	Theodinus	a 4 Mai. 1166 ad 25 Apr. 1179	
Diac. card.	S. Adriani	Cinthius	a 9 Apr. 1161 ad 6 Sept. 1172	
		Rainerius	a 2 Nov. 1178 ad 12 Apr. 1181	
		Hugo	a 4 Jul. 1173 ad 30 Apr. 1178	
		Joannes	a 30 Oct. 1178 ad 22 Jul. 1181	
	S. Angeli	Boso	a 15 Oct. 1159 ad 21 Jul. 1165	
		Gratianus	a 1 Oct. 1178 ad 13 Mai. 1181	
	SS. Cosmæ et Damiani			
	S. Eustachii juxta templum Agrippæ	Petrus	a 26 Febr. 1161 ad 27 Jul. 1165	
		Hugo	a 18 Mart. 1166 ad 8 Oct. 1177	
		Oddo	a 15 Oct. 1159 ad 30 Sept. 1161	
	S. Georgii ad Velum Aureum	Manfredus	a 10 Mart. 1163 ad 4 Jul. 1173	
		Rainerius	a 14 Jan. 1173 ad 13 Mai. 1181	
	S. Mariæ in Aquiro	Milo (Guido?)	d. 19 Febr. 1160	
		Petrus (de Bono)	a 18 Mart. 1166 ad 4 Jul. 1173	
	S. Mariæ in Cosmydin	Jacinthus	a 7 Nov. 1159 ad 22 Jul. 1181	
	S. Mariæ in Porticu	Joannes	a 26 Febr. 1161 ad 23 Jul. 1163	
		Laborans	a 4 Dec. 1173 ad 27 Jul. 1179	
	S. Mariæ in Via Lata	Raimundus	a 22 Mai. 1162 ad 27 Jul. 1165	
		Arduinus	d. 6 Sept. 1178	
	S. Mariæ Novæ	Jeronymus	a 4 Mai. 1166 ad 8 Apr. 1167	
		Mathæus	a 24 Oct. 1178 ad 22 Jul. 1181	
	S. Nicolai in Carcere Tulliano	Ojo	a 15 Oct. 1159 ad 1 Mart. 1174	
		Vivianus	a 25 Mai. 1175 ad 5 Jul. 1175	
		Bernardus	a 30 Oct. 1178 ad 27 Jul. 1179	
	SS. Sergii et Bacchi	Vitellus	a 18 Mart. 1166 ad 5 Jul. 1175	
		Paulus	a 18 Oct. 1179 ad 22 Febr. 1180	
	S. Theodori	Ardicio	a 15 Oct. 1159 ad 21 Mart. 1181	
Datæ bullæ sunt p. m.				
	Hermanni S. R. E. subdiaconi et notarii		a 15 Oct. 1159 ad 3 Aug. 1165	
	Theodori (Theodini) S. R. E. subdiaconi et notarii		d. 5 et 16 Nov. 1162	
	Hermanni diac. card. S. Angeli		d. 18 Mart. 1166	
	Hermanni tit. S. Susannæ presb. card.		a 8 Apr. 1166 ad 4 Mai. 1166	
	Gerardi S. R. E. notarii scriptoris		a 11 Nov. 1166 ad 2 Mart. 1168	
		et a 16 Mai. 1169 ad 11 Nov. 1169	1169	
	Gratiani S. R. E. subdiaconi et notarii		a 21 Mart. 1168 ad 28 Apr. 1169	
		et a 10 Jan. 1170 ad 7 Febr. 1178	1178	
	Alberti S. R. E. presb. card. et cancellarii		a 22 Febr. 1178 ad 22 Jul. 1181	
	Dayferi [Dauferii] S. R. E. subdiaconi d. 24 Oct. 1179, 14 Apr. 1180, 15 Jan. 1181.			